

УДК: 159.922.7-053.2:364.63

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Николаєва Валентина Іванівна, доктор державного управління, професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4594-303X>

Зайцева Анастасія Вадимівна, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

Статтю присвячено аналізу українського досвіду соціальної реабілітації дітей, які постраждали від домашнього насильства, в умовах воєнного стану. Повномасштабна війна в Україні суттєво загострила соціальні ризики для сімей і дітей, сприяла зростанню випадків домашнього насильства та ускладнила доступ до механізмів захисту й допомоги. У статті обґрунтовано, що домашнє насильство в період війни набуває системного характеру та виступає чинником вторинної травматизації дітей, негативно впливаючи на їхній психічний стан, соціалізацію та освітні траєкторії. На основі аналізу нормативно-правової бази, звітів державних органів, матеріалів міжнародних і громадських організацій, а також регіональних досліджень і практичних кейсів, розкрито ключові механізми соціальної реабілітації дітей у воєнних умовах. Особливу увагу приділено діяльності спеціалізованих служб, міжвідомчій взаємодії, ролі органів соціального захисту, поліції, системи охорони здоров'я та недержавних організацій. Проаналізовано практики кризових кімнат, притулків, денних центрів і мобільних бригад як інструментів забезпечення безпеки та відновлення постраждалих дітей.

У статті підкреслено значення травма-інформованого підходу та кейс-менеджменту як методологічної основи реабілітаційного супроводу. Зроблено висновок, що ефективність соціальної реабілітації в умовах воєнного стану залежить від інтеграції державних і недержавних ресурсів, стабільності функціонування сервісів та дитиноцентричної орієнтації системи реагування.

Ключові слова: домашнє насильство, діти, соціальна реабілітація, воєнний стан, міжвідомча взаємодія, травма-інформований підхід, кейс-менеджмент, мобільні бригади.

Nykolaieva V., Zaitseva A. Ukrainian Experience of Social Rehabilitation of Children Victims of Domestic Violence Under Martial Law

The article is devoted to the analysis of the Ukrainian experience of social rehabilitation of children who have suffered from domestic violence under martial law. The full-scale war in Ukraine has significantly intensified social risks for families and children, contributed to an increase in domestic violence cases, and complicated access to protection and assistance mechanisms. The study substantiates that domestic violence during wartime acquires a systemic nature and acts as a factor of secondary traumatization of children, negatively affecting their mental health, socialization, and educational trajectories. Based on the analysis of the regulatory and legal framework, reports of state authorities, materials of international and civil society organizations, as well as regional studies and practical cases, the key mechanisms of social rehabilitation of children in wartime conditions are identified. Particular attention is paid to the activities of specialized services, interagency cooperation, and the role of social protection bodies, the police, the healthcare system, and non-governmental organizations. The practices of crisis rooms, shelters, day centres, and mobile teams are analyzed as tools for ensuring safety and recovery of affected children.

The article emphasizes the importance of the trauma-informed approach and case management as the methodological basis of rehabilitation support. It is concluded that the effectiveness of social rehabilitation under martial law depends on the integration of state and non-state resources, the stability of service provision, and a child-centred orientation of the response system.

Keywords: *domestic violence, children, social rehabilitation, martial law, interagency cooperation, trauma-informed approach, case management, mobile teams.*

Постановка проблеми. Події, пов'язані з воєнним станом в Україні, запровадженому у лютому 2022 року та системно продовжуваному у зв'язку з повномасштабною збройною агресією, сформували тривалий контекст підвищеної соціальної напруги, економічної нестабільності та масових внутрішніх і зовнішніх переміщень населення. Зазначені процеси суттєво трансформували ризикове середовище функціонування сімей і значно посилили вразливість дітей, особливо в аспекті їхньої безпеки, психічного здоров'я та соціального розвитку.

З наукової точки зору у цих умовах домашнє насильство перестає розглядатися як суто приватна проблема сімейних відносин і набуває ознак системного соціального явища, що завдає комплексної шкоди дитячому розвитку, формуванню освітньої траєкторії та психологічної стійкості, поглиблюючи ефект воєнної травматизації.

Актуальність досліджуваної проблеми зумовлюється поєднанням двох взаємопов'язаних груп викликів. З одного боку, у період воєнного стану фіксується зростання кількості звернень щодо домашнього насильства, водночас реальні масштаби проблеми залишаються частково прихованими через обмежений доступ до механізмів повідомлення та реєстрації фактів насильства в умовах активних бойових дій, тимчасової окупації окремих територій, руйнування соціальної інфраструктури та вимушених евакуацій. З іншого боку, істотно зростає потреба у соціальній реабілітації дітей – як безпосередніх потерпілих від домашнього насильства, так і його свідків. При цьому саме реабілітаційні ланки системи соціального захисту зазнають значного навантаження та функціонують у режимі підвищеного ризику, що пов'язано з небезпекою пересування, нестабільністю комунікацій, дефіцитом кваліфікованих кадрів, необхідністю організації укриттів і резервного енергозабезпечення, а також перевантаженням системи через зростання кількості внутрішньо переміщених осіб.

Окремою проблемою в межах зазначеного контексту є феномен «невидимості» дитини в системі реагування на домашнє насильство. Навіть за умови безпосередньої присутності дитини під час вчинення насильницьких дій, вона не завжди отримує належний процесуальний статус, що істотно обмежує її доступ до механізмів захисту, підтримки та відновлення. При цьому значна частка дітей, які постраждали від домашнього насильства або стали його свідками, взагалі не звертаються по допомогу до правоохоронних чи судових органів через страх, недовіру до

інституцій, ризик ескалації насильства, залежність від дорослих та відсутність належного дитинозорієнтованого середовища в системі правосуддя. За таких умов соціальна реабілітація дітей у період воєнного стану набуває статусу не допоміжної, а критично необхідної складової системи захисту прав дитини, спрямованої на збереження її фізичного і психічного здоров'я, забезпечення безпеки та створення передумов для повноцінного розвитку навіть у ситуації тривалої суспільної кризи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний масив джерел щодо соціальної реабілітації дітей, постраждалих від домашнього насильства в умовах воєнного стану, характеризується міждисциплінарністю та поєднанням чотирьох домінантних ліній:

- 1) гуманітарно-аналітичних матеріалів і кейс-історій міжнародних організацій;
- 2) моніторингових та інформаційно-статистичних повідомлень національних інституцій і медіа;
- 3) нормативно-правових актів, які регламентують процес реабілітації;
- 4) теоретичних наукових досліджень.

Серед них важливими є матеріали UNFPA, які показують, як війна загострює сімейні кризи та відтворює замкнене коло насильства, формуючи додаткові бар'єри доступу до допомоги та безпеки (зміни місця проживання, руйнація інфраструктури, ізоляція, економічний тиск) [1]. Суттєву цінність мають нарративні історії постраждалих, що демонструють індивідуальні траєкторії виходу із ситуації насильства та підкреслюють значення дитиноорієнтованої підтримки й міжвідомчої взаємодії у відновленні (соціальні служби, психологічний супровід, безпечний простір) [3, 15].

Ці джерела доповнюються матеріалами громадського сектору. Різноманітні повідомлення акцентують увагу на віковій уразливості (5–14

років) і зосереджуються на аналізі специфічних потреб дітей різного віку в реабілітації, включно з питаннями безпечного виявлення та перенаправлення до послуг [2], пропонуючи технологічний вимір реагування на проблеми: алгоритми ідентифікації, маршрутизації та взаємодії на місцевому рівні в умовах війни, що є підґрунтям для опису процедур міжсекторної координації в реабілітаційному супроводі дітей [5]. Наукове осмислення ролі організацій громадянського суспільства у сфері допомоги постраждалим представлено у публікації О. Карпенко та Ж. Петрочко, яка (хоча й у контексті пандемії) концептуально важлива тим, що описує функціональне навантаження громадських/благодійних організацій та їх комплементарність до державних сервісів у кризових умовах [4], що створює основу для порівняння «кризових» моделей підтримки (пандемія/війна) з позиції стійкості сервісів і гнучкості організаційних форм.

Окрема група джерел формує доказову базу щодо стану системи спеціалізованих служб і масштабів звернень. Національний звіт за підсумками моніторингу спеціалізованих служб надає системний «зріз» спроможності мережі допомоги та може бути використаний для аналізу розривів між потребою і фактичною доступністю реабілітаційних ланок (кадрові, організаційні, ресурсні обмеження) [6]. Інформаційні повідомлення про кількість заяв до Нацполіції у 2025 році доповнюють картину звернень у динаміці, хоча потребують критичного трактування з огляду на проблеми реєстрації та доступу до повідомлення під час війни [7]. Регіональний аналіз щодо протидії домашньому насильству в Сумській області (2024) важливий як джерело локальної специфіки: він дозволяє конкретизувати, як війна змінює інструменти реагування на рівні області/громад, і є придатним для включення кейсів організації допомоги та реабілітаційного супроводу [12]. Додатковий макроконтекст щодо становища дітей у 2024 році забезпечує ситуаційний аналіз UNICEF, який

корисний для ув'язки теми домашнього насильства з ширшими ризиками для дитинства у війні (безпека, доступ до послуг, психосоціальні наслідки) [14].

Узагальнення аналізу зазначених джерел дозволяє стверджувати наступне:

- дослідницьке поле формується на перетині правових рамок, моніторингу спроможності служб, гуманітарних оцінок та практичних кейсів, що є методологічно доцільним для теми соціальної реабілітації дітей у війні [6; 8; 14; 15];

- ключовий виклик полягає у розходженні між зростанням потреби у захисті й реабілітації та обмеженою спроможністю сервісів (кадри, безпека, логістика, навантаження через ВПО), що простежується у моніторингових і регіональних матеріалах [6; 12];

- практики громад і міжнародних організацій (кризові кімнати, історії допомоги, локальна мобілізація реагування) демонструють потенціал гібридних моделей підтримки, однак потребують стандартизованого опису результатів та критеріїв ефективності саме для дитячої реабілітації [5; 15; 3];

- наявні джерела створюють основу для подальшого дослідження дитиноцентричних маршрутів допомоги, бар'єрів звернення та механізмів «видимості» дитини в системі реагування, з урахуванням вікової специфіки [2; 13].

Мета дослідження – комплексне науково-аналітичне узагальнення українського досвіду соціальної реабілітації дітей, постраждалих від домашнього насильства в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні офіційна статистика не відображає достовірно ситуацію з постраждалими від домашнього насильства дітьми в умовах воєнного стану. Зокрема за наявними даними щодо звернень/повідомлень у поліцію про кримінальні правопорушення та інші події, пов'язані з домашнім насильством, спостерігається істотна варіативність між роками: у 2021 р. – 325 599, у 2022 р. – 244 381, у 2023 р. – 291 428, у 2024 р. – 195 174, а за січень–травень 2025 року – 53 606 [7]. Ці коливання не можна механічно читати як «зменшення/збільшення насильства», оскільки на показник впливають доступність каналів звернення, спроможність реєстрації, переміщення населення, окупація територій, зруйнована інфраструктура, загрози пересування й комунікації. Саме на це вказують матеріали Ради Європи, пояснюючи різницю між 2021 і 2022 роками факторами повномасштабного вторгнення та складнощами повідомлення/реєстрації [13].

У дитячому вимірі важливо, що частина звернень надходить від самих дітей: за даними, наведеними у відкритих матеріалах, у 2024 р. зафіксовано 6 545 звернень від дітей, тоді як у 2021 – 4 392; у 2025 р. (за 10 місяців) згадується понад 4 000 звернень від дітей до поліції щодо домашнього насильства [7]. Усі ці звернення оперативно обробляються відповідними службами, здійснюється реагування на зафіксовані випадки, реалізується комплекс профілактичних заходів. У системі різноманітних заходів проти дії домашньому насильстві над дітьми одне з найважливіших місць займає соціальна реабілітація постраждалих. Вона базується на системі нормативно-правових актів, в основі якої лежать Закони України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [8], який визначає засади державної політики, суб'єктів реагування, права постраждалих, а також інструменти захисту і допомоги; «Про соціальні послуги» [10] та «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [11], що визначають

особливості соціальної роботи з дітьми та надання такої послуги як соціальна реабілітація, закріплюють принципи й рамки надання соціальних послуг людям/сім'ям у складних життєвих обставинах, до яких можуть належати ситуації насильства, а також допускає різні форми надавачів (державні, комунальні, недержавні) послуги соціальної реабілітації. Деталізує надання цієї соціальної послуги Державний стандарт соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами, який визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання послуги й показники якості [9].

З 2022 р. в Україні ратифіковано Стамбульську конвенцію, відповідно конвенційні стандарти щодо соціальної реабілітації постраждалих від домашнього насильства дітей застосовуються як в мирний час, так і в умовах воєнного стану. Ратифікація конвенції стала причиною суттєвого посилення дитячого компоненту через внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема адміністративної відповідальності за діяння, вчинені щодо малолітньої чи неповнолітньої особи, а також запровадження змін, пов'язаних з невиконанням термінового заборонного припису, визнання малолітньої/неповнолітньої особи потерпілою, якщо вона була присутня під час вчинення домашнього насильства, а також виокремлення відповідальності за насильство, вчинене стосовно дітей. Ці новації формалізують підхід «дитина-свідок = постраждала», що відкриває процесуальні й практичні підстави для реабілітаційного супроводу.

Українська система соціальної реабілітації дітей у випадках домашнього насильства у воєнний час значною мірою спирається на мережу спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб (і їхніх дітей), що діють при органах місцевого самоврядування, комунальних установах та у партнерстві з міжнародними організаціями й неурядовими організаціями.

Моніторинговий звіт ГО «Ла Страда-Україна» фіксує загальнонаціональну структуру мережі спеціалізованих служб і підтверджує домінування мобільних форматів як найбільш масового елементу системи (мобільні бригади), при одночасній критичній ролі стаціонарних сервісів (денні центри, кризові кімнати, притулки) для структурованої підтримки та відновлення [5].

В Україні створена розгалужена система спеціалізованих служб підтримки при випадках домашнього насильства (табл.1).

Критично важливо, що мобільні бригади і притулки охоплюють не лише класичні випадки домашнього насильства, а й насильство, пов'язане зі збройним конфліктом (зокрема сексуальне), що робить їх правово-релевантними у воєнному середовищі з високим ризиком множинної віктимізації.

Окремим блоком проблем стає поєднання насильства з переміщенням: сім'ї з дітьми можуть бути змушені залишатися поруч із кривдником через відсутність житла, грошей, документів або підтримки, а також через обмеження евакуації й дефіцит місць у стаціонарних сервісах. Ці механізми безпосередньо простежуються в опублікованих історіях отримання допомоги [3].

Таблиця 1

Узагальнена структура мережі спеціалізованих служб підтримки при випадках домашнього насильства та її ефективність [6]

Тип сервісу	Коротка функція в логіці реабілітації дитини	Кількість, шт	Оцінка діяльності (10 бальна шкала)		
			Спро-можність	Ефек-тивність	Якість послуг
Мобільна бригада	виїзне кризове реагування, первинна психосоціальна підтримка, перенаправлення	728	4,50	3,20	4,04
Притулок	безпечне проживання та комплексна допомога (часто разом із дітьми)	57	5,25	2,77	5,88

Тип сервісу	Коротка функція в логіці реабілітації дитини	Кількість, шт	Оцінка діяльності (10 бальна шкала)		
			Спро-можність	Ефек-тивність	Якість послуг
Кризова кімната	короткострокове безпечне розміщення й стабілізація	103	4,83	2,09	5,48
Денний центр	консультації, психологічна й соціальна підтримка без проживання	108	5,10	2,31	5,19
Консультативна служба	первинне консультування та маршрутизація	107	5,05	2,80	4,70
Гаряча лінія	«точка входу» та дистанційне консультування	9	5,00	2,67	5,56
Інші сервіси	комбіновані/інноваційні формати під потреби громади	14	5,21	3,07	5,50

У воєнний час до «класичних» проблем мережі спеціалізованих служб (нестача кадрів, конкуренція за фінансування, нерівномірність географічного покриття) додаються специфічні вимоги воєнної безпеки. Національний звіт за підсумками моніторингу спеціалізованих служб прямо вказує на необхідність доступу до укриттів, резервних джерел живлення і стабільного зв'язку як умов функціонування сервісів, а також на потребу навчання щодо роботи з травмою, кейс-менеджменту й реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом [6]. При цьому регіональні дослідження підтверджують, що в прикордонних та прифронтових областях доступ до послуг ускладнюється небезпекою пересування, загрозою обстрілів, перебоями зв'язку та інтернету, проблемами координації між установами і «соціокультурними бар'єрами» (табу, стигма, страх) [12]. Для дітей ці бар'єри посилюються залежністю від дорослих і страхом наслідків звернення; емпіричні результати опитування, презентованого в медіа, показують, що близько 95 % опитаних дітей не зверталися по захист до правоохоронців чи суду, а причини включають страх, недовіру та ризик погіршення насильства після повідомлення [2].

Варто звернути увагу і на те, що кризове втручання та реабілітацію / відновлення розрізняють як етапи єдиного процесу допомоги дитині. На практиці вони часто поєднані в «маршруті перенаправлення» між поліцією, службами у справах дітей, соціальними службами, закладами освіти та охорони здоров'я, а також спеціалізованими сервісами (мобільні бригади/денні центри/кризові кімнати/притулки). Алгоритм допомоги та соціальної реабілітації дитини можна представити в наступному вигляді (табл. 2).

Таблиця 2

Алгоритм допомоги та соціальної реабілітації дитини

Етап	Сутність етапу	Короткий зміст, пояснення, джерела
1	Виявлення/повідомлення	дитина, сусід/родич, школа, медик, поліція, гаряча лінія
2	Оцінка ризиків + негайна безпека	терміновий заборонний припис / безпечне місце / евакуація з небезпечної зони
3	Кризове втручання (0–72 год)	перша психологічна допомога; медична допомога (за потреби); фіксація факту насильства та первинна документація
4	Стабілізація (до 10 днів)	кризова кімната / інший стаціонарний короткий формат; початок кейс-менеджменту
5	Комплексна соціальна реабілітація (тижні–місяці)	індивідуальна/сімейна психотерапія, робота з травмою; соціальний супровід, житло/матеріальна допомога; правнича допомога, судові/адміністративні процедури; освітня реінтеграція (очно/дистанційно, з урахуванням повітряних тривог)
6	Післясупровід і профілактика повторної віктимізації	моніторинг безпеки; програми для кривдників/корекційні втручання (за рішеннями/процедурами); підтримка соціальних зв'язків і навичок самозахисту дитини

У змістовому плані соціальна реабілітація дітей, постраждалих від домашнього насильства, у сучасній українській практиці охоплює такі методи (переважно в інтегрованих пакетах послуг, а не ізольовано):

– психосоціальна підтримка (індивідуальні консультації, групові форми, робота з тривогою/провиною/страхом, сімейні сесії);

- кейс-менеджмент (ведення випадку) як організаційна технологія координації допомоги;
- стабілізаційна допомога (побутова безпека, гуманітарна підтримка, відновлення рутини);
- соціально-педагогічні компоненти (освітня реінтеграція, робота зі школою, профілактика булінгу/ретравматизації, навички безпечної поведінки);
- правнича допомога (заяви, приписи, судові процедури, захист прав дитини);
- робота з наслідками травми на основі травма-інформованої практики та (де доступно) доказових методів, зокрема травма-фокусованої когнітивно-поведінкової терапії [4].

Український досвід соціальної реабілітації дітей, постраждалих від домашнього насильства у воєнний час, характеризується одночасною інституційною розбудовою (мережа спеціалізованих служб у громадах, навчання фахівців, поєднання мобільних і стаціонарних форматів) та воєнною вразливістю цих інституцій (безпекові ризики, перебої зв'язку, нерівномірність покриття, кадровий дефіцит). Чисельні дослідження фіксують масштаб мережі й структуру типів сервісів, а також показують дисбаланс між відносно кращими показниками якості/спроможності й низькими середніми оцінками «ефективності роботи», що вимагає посилення маршрутизації, комунікацій, міжвідомчої взаємодії та стандартизації фактичних моделей роботи служб. Емпіричні дані про низьку частоту звернень дітей до правоохоронних органів свідчать, що вдосконалення правових механізмів повинні супроводжуватися дитячо-дружніми практиками комунікації, опитування, психологічного супроводу і безпечного середовища в судових/адміністративних процедурах.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження демонструє, що дієва соціальна реабілітація дітей в умовах воєнного стану має бути комплексним пакетом, який повинен включати безпеку (кризова кімната/притулок), психологічну допомогу дитині й батькам/опікунам, юридичний супровід, гуманітарні та соціально-економічні рішення (житло, робота), а також освітню реінтеграцію. Водночас в цій сфері є і певні прогалини:

1) обмежена інтеграція статистики поліції/правосуддя з даними соціальних служб про реабілітаційні результати дітей (потрібні узгоджені індикатори «відновлення»);

2) нерівномірність доступу до стаціонарних форматів захисту й відновлення, особливо в прифронтових і прикордонних регіонах;

3) дефіцит системної доказової оцінки психотерапевтичних і соціально-педагогічних інтервенцій саме для дітей, постраждалих від домашнього насильства у війні (навіть якщо є перспективні дослідження щодо травматерапії для дітей, дотичні до українського контексту війни).

Перспективи подальших досліджень доцільно спрямувати на: побудову українських лонгітюдних моделей оцінки реабілітації дітей (психічне здоров'я, успішність у навчанні, повторна віктимізація, сімейне функціонування) з урахуванням воєнних стресорів.

ЛІТЕРАТУРА

1. «Сьогодні він побив, а завтра вб'є» – як через війну українські родини потрапляють у коло домашнього насильства. URL: https://ukraine.unfpa.org/uk/human%20story_Kateryna_Kherson_full_article (дата звернення 09.02.2026).

2. Від домашнього насильства найбільше потерпають діти 5–14 років – дослідження «Ла Страда Україна». URL: <https://zmina.info/news/vid-domashnogo-nasyilstva-perevazhno-poterpayut-dity-5-14-rokiv-doslidzhennya-la-strada-ukrayina/> (дата звернення 09.02.2026).

3. Змінитися заради дітей: історія постраждалої від насильства з Рівненщини. URL: https://ukraine.unfpa.org/uk/news/story_ccffdv_8 (дата звернення 09.02.2026).

4. Карпенко О., Петрочко Ж. Діяльність громадських і благодійних організацій, спрямована на допомогу постраждалим від домашнього насильства, у період пандемії COVID-19. *Ввічливість. Humanitas*. 2023. Вип. 4. С. 70–76.

5. Мобілізація зусиль громади щодо ідентифікації та реагування на випадки гендерно зумовленого насильства, з особливою увагою до домашнього насильства під час війни. Практичний посібник для тренерів і тренерок. 2023. URL: https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/posibnyk_trenery.pdf (дата звернення 05.02.2026).

6. Національний звіт за підсумками моніторингу спеціалізованих служб, 2025. URL: <https://nssu.gov.ua/storage/app/sites/22/uploaded-files/national-monitoring-report.pdf> (дата звернення 05.02.2026).

7. Нацполіція за п'ять місяців отримала понад 50 тисяч заяв щодо домашнього насильства. *ZMINA: вебсайт*. 2025. URL: <https://zmina.info/news/naczpolicziya-za-pyat-misyacziv-otrymala-ponad-50-ty-syach-zayav-shhodo-domashnogo-nasylstva/> (дата звернення 05.02.2026).

8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. №2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення 05.02.2026).

9. Про затвердження Державного стандарту соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами: Наказ Міністерства соціальної політики від 17.12.2018 р. №1901. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0066-19#Text> (дата звернення 05.02.2026).

10. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. №2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення 05.02.2026).

11. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. №2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> (дата звернення 05.02.2026).

12. Протидія домашньому насильству під час війни в Сумській області 2024 рік. Регіональний аналіз. Приймальня УГСПЛ у м. Суми: Наталія Єсіна, Дмитро Мурач / Ред. Владлена Падун. 44 с.

13. Протидія насильству стосовно жінок та домашньому насильству. Практичний посібник для поліцейських. URL: <https://rm.coe.int/ukr-2024-police-manual-final-ukr-web/1680aee3d8> (дата звернення 05.02.2026).

14. Ситуаційний аналіз становища дітей в Україні 2024. URL: https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49196/file/UNICEF_SitAn_2024_UK_R.pdf.pdf (дата звернення 09.02.2026).

15. У Коростенській громаді відбулося відкриття кризової кімнати для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/news/у-коростенській-громаді-відбулося-відкриття-кризової-кімнати-для-осіб-які-постраждали-від> (дата звернення 09.02.2026).

REFERENCES

1. UNFPA Ukraine. (2024). “S’ohodni vin pobyv, a zavtra vby’e”: yak cherez viynu ukrayins’ki rodyny potraplyayut’ u kolo domashn’oho nasyt’sva [“Today he beat her, tomorrow he will kill”: how war drives Ukrainian families into a cycle of domestic violence] Retrieved from: https://ukraine.unfpa.org/uk/human%20story_Kateryna_Kherson_full_article [in Ukrainian].

2. La Strada Ukraine. (2024). Vid domashn’oho nasyt’sva naybil’she poterpaiut’ dity 5–14 rokiv: doslidzhennya [Children aged 5–14 suffer most from domestic violence: research]. Retrieved from: <https://zmina.info/news/vid-domashnogo-nasyt’sva-perevazhno-poterpayut-dity-5-14-rokiv-doslidzhennya-la-strada-ukrayina/> [in Ukrainian].

3. UNFPA Ukraine. (2024). Zminytysya zarady ditey: istoriya postrazhdaloyi vid nasyt’sva z Rivnenshchyny [Changing for the sake of children: a story of a survivor of violence from Rivne region] Retrieved from: https://ukraine.unfpa.org/uk/news/story_ccffd8 [in Ukrainian].

4. Karpenko, O., Petrochko, Zh. (2023). Diyal’nist’ hromads’kykh i blahodiynykh orhanizatsiy, spryamovana na dopomohu postrazhdalym vid domashn’oho nasyt’sva, u period pandemiyi COVID-19 [Activities of public and charitable organizations aimed at assisting victims of domestic violence during the COVID-19 pandemic]. *Humanitas*, Issue 4, 70–76 [in Ukrainian].

5. La Strada Ukraine (2023). Mobilizatsiya zusyl’ hromady shchodo identyfikatsiyi ta reahuvannya na vypadky henderno zumovlenoho nasyt’sva, z osoblyvoyu uvahoyu do domashn’oho nasyt’sva pid chas viyny: praktychnyy posibnyk dlya treneriv i trenerok [Community mobilization to identify and respond to gender-based violence, with a focus on domestic violence during war: a practical manual for trainers]. Retrieved from: https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/posibnyk_trenery.pdf [in Ukrainian].

6. National Social Service of Ukraine (2025). Natsional’nyy zvit za pidsumkamy monitorynhu spetsializovanykh sluzhb [National report on the results of monitoring specialized services]. Retrieved from:

<https://nssu.gov.ua/storage/app/sites/22/uploaded-files/national-monitoring-report.pdf> [in Ukrainian].

7. ZMINA (2025). Natsional'na politsiya za p'yat' misyatsiv otrymala ponad 50 tysyach zayav shchodo domashn'oho nasytstva [National Police received over 50,000 reports of domestic violence in five months]. Retrieved from:

<https://zmina.info/news/naczpolicziya-za-pyat-misyacziv-otrymala-ponad-50-ty-syach-zayav-shhodo-domashnogo-nasytstva/> [in Ukrainian].

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2017). Pro zapobihannya ta protydiy domashn'omu nasytstvu: Zakon Ukrayiny vid 07.12.2017 № 2229-VIII [On Prevention and Counteraction to Domestic Violence]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> [in Ukrainian].

9. Ministry of Social Policy of Ukraine (2018). Pro zatverdzhennya Derzhavnoho standartu sotsial'noyi reabilitatsiyi osib z intelektual'nymy ta psykhychnymy rozladamy: Nakaz № 1901 vid 17.12.2018 [On approval of the State standard of social rehabilitation for persons with intellectual and mental disorders]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0066-19#Text> [in Ukrainian].

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2019). Pro sotsial'ni posluhy: Zakon Ukrayiny vid 17.01.2019 № 2671-VIII [On Social Services]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].

11. Verkhovna Rada of Ukraine (2001). Pro sotsial'nu robotu z sim'yamy, dit'my ta moloddyu: Zakon Ukrayiny vid 21.06.2001 № 2558-III [On Social Work with Families, Children and Youth]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> [in Ukrainian].

12. Yesina, N., Murach, D. (2024). Protydiya domashn'omu nasytstvu pid chas viyny v Sums'kiy oblasti: rehional'nyy analiz [Counteracting domestic violence during war in Sumy region: regional analysis]. Sumy: UHSPR Reception Office. 44 p. [in Ukrainian].

13. Council of Europe (2024). Protydiya nasytstvu stosovno zhinok ta domashn'omu nasytstvu: praktychnyy posibnyk dlya politseys'kykh [Combating violence against women and domestic violence: a practical manual for police officers]. Retrieved from: <https://rm.coe.int/ukr-2024-police-manual-final-ukr-web/1680aee3d8> [in Ukrainian].

14. UNICEF Ukraine (2024). Situatsiyyny analiz stanovishcha ditey v Ukrayini [Situation Analysis of Children in Ukraine]. Retrieved from: https://www.unicef.org/ukraine/en/media/49196/file/UNICEF_SitAn_2024_UK_R.pdf.pdf [in English].

15. UNFPA Ukraine (2024). U Korostens'kiy hromadi vidbulosya vidkryttya kryzovoyi kimnaty dlya osib, yaki postrazhdaly vid domashn'oho nasytstva ta/abo nasytstva za oznakoyu stati [Opening of a crisis room for survivors of domestic and gender-based violence in Korosten community].

Retrieved

from:

<https://ukraine.unfpa.org/uk/news/у-коростенській-громаді-відбулося-відкриття-кризової-кімнати-для-осіб-які-постраждали-від> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції / Received 1.04.2026

Прийнята до друку / Accepted 16.04.2026